

Ukraina sõja mõju toorme- ja muudele sisendhindadele

Magnus Piirits (Arenguseire Keskus)
Lenno Uusküla (Luminor ja Tartu Ülikool)
Uku Varblane (Arenguseire Keskus)

15. juuni 2022

Kuidas mõista Venemaa ja Valgevene kaubandust?

Ei saa me läbi Lätita! Aga kuidas on lood V&V-ga?

- ◆ Milline on Venemaa ja Valgevene roll väliskaubanduses?
 - ◆ Miks me räägime impordist?
 - ◆ Kui suured on mahud?
 - ◆ Milline on nomenklatuur?
- ◆ Hinnad, on nad mujal samad?
- ◆ Millised majandusharud võivad olla mõjutatud?

Impordi asendatavus

Pikad ahelad

1. Kas on Eesti jaoks oluline mahult?
2. Kuivõrd oleme sõltunud V&V-st?
3. Kas kaupa saab mujalt osta? Millise hinnaga?
 - ◆ (Kas teatud kaupu saab asendada?)
 - ◆ (Kuivõrd ettevõtted saavad tootmist muuta?)
4. Mida teevad meie partnerid ja konkurendid?

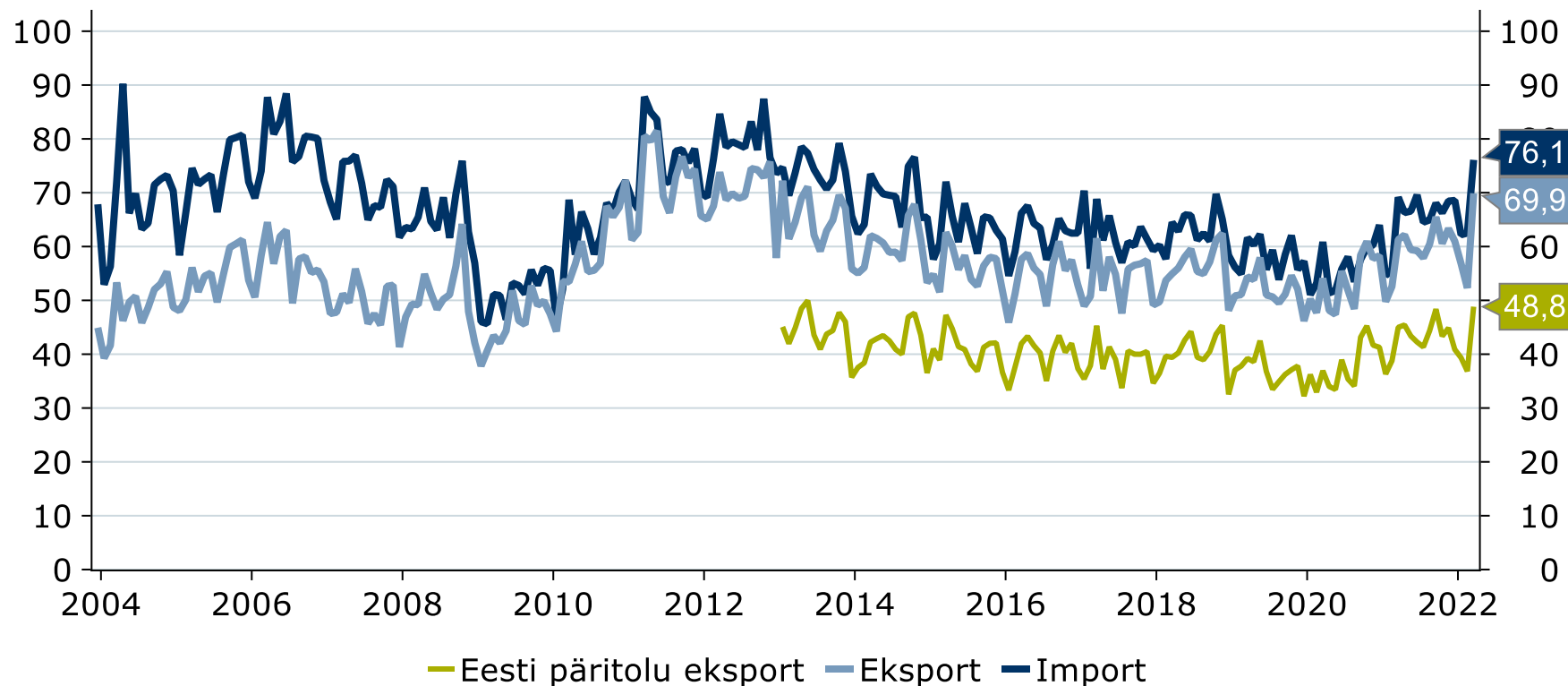
Eesti kaubandus V&V-ga

Väliskaubandus

Väliskaubandus on Eesti jaoks oluline

- Väliskaubanduse osatähtsus on püsinud enamvähem stabiilsena
- Oluline on kaubanduse tsüklilisus
- Kogukaubandus varjutab omakaubanduse osatähtsuse
- Meie kaupad puudujääk on üle aja vähenenud

Eesti kaupade väliskaubandus, % SKTst

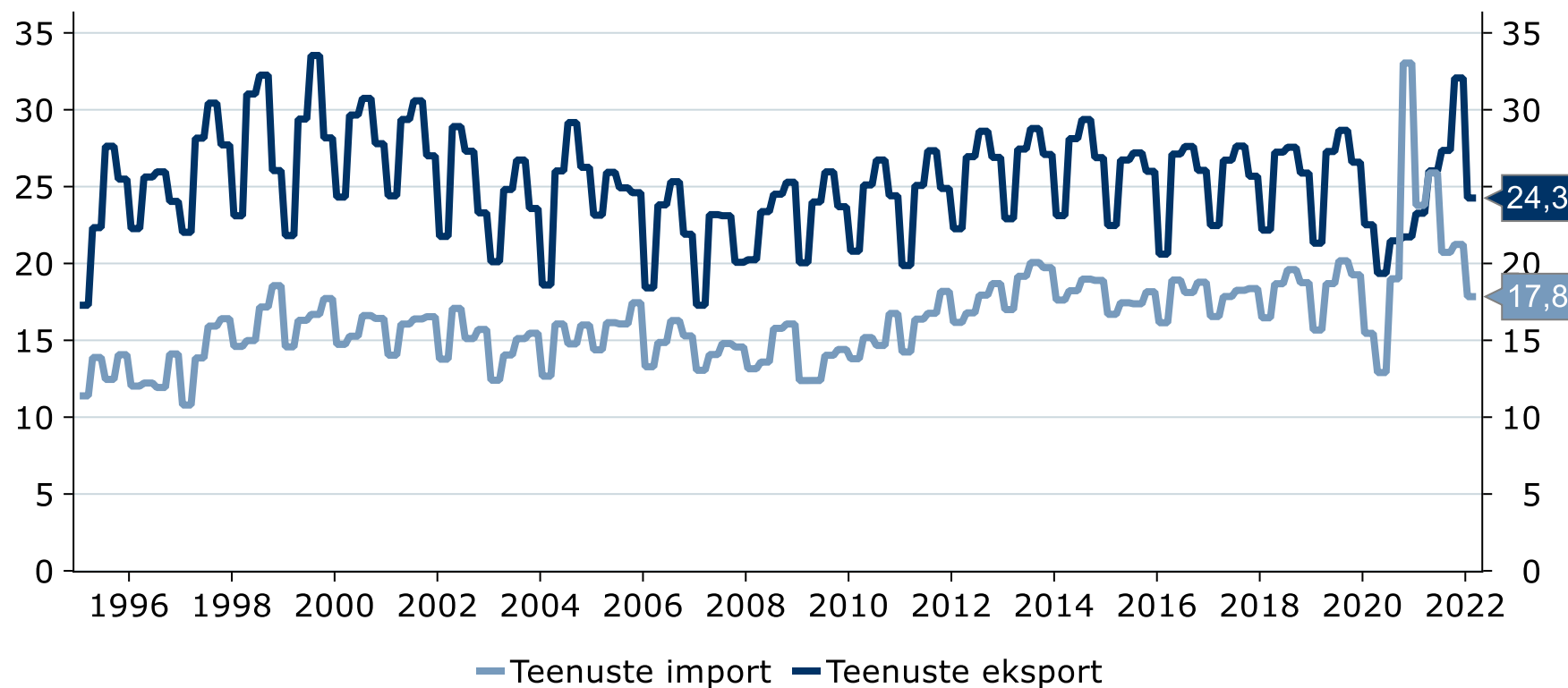
Allikas: Luminor ja Macrobond 15.06.2022

Teenuste väliskaubandus

Eesti

- Teenuste roll väliskaubanduses on väiksem
 - Püsinud üle aja stabiilsena
 - Teensute eksport ületab importi
- ... jätame täna kõrvale

Eesti teenuste väliskaubandus, % SKTst

Allikas: Luminor ja Macrobond 15.06.2022

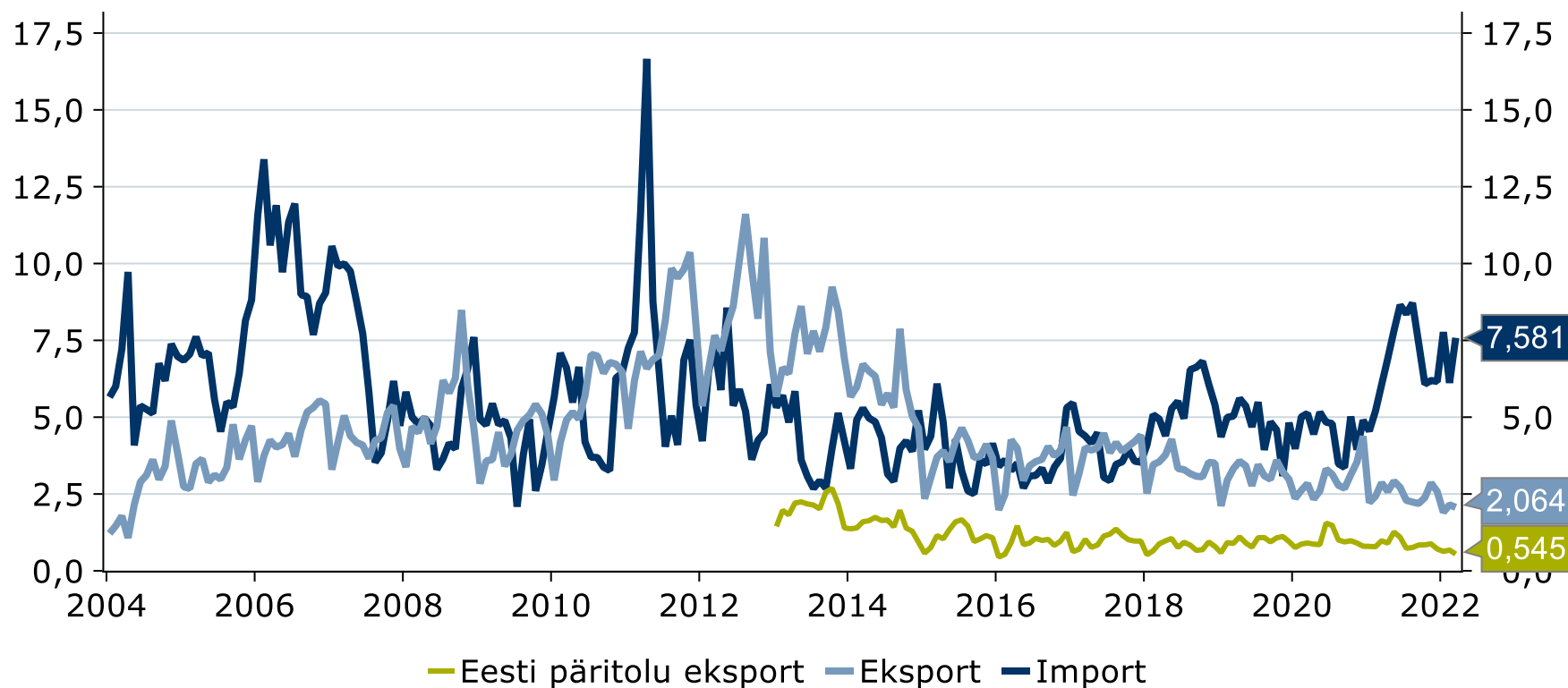
Venemaaga kaubandus

Suur naaber aga väike kaubandus

- Eesti on varem Venemaale palju eksportinud
- Alates 2014. aastast on eksport minimaalne
- Omakaupade eksport on pea olematu

... kogu rõhk on praegu impordil

Eesti Venemaa-suunaline väliskaubandus (kaubad), % SKTst

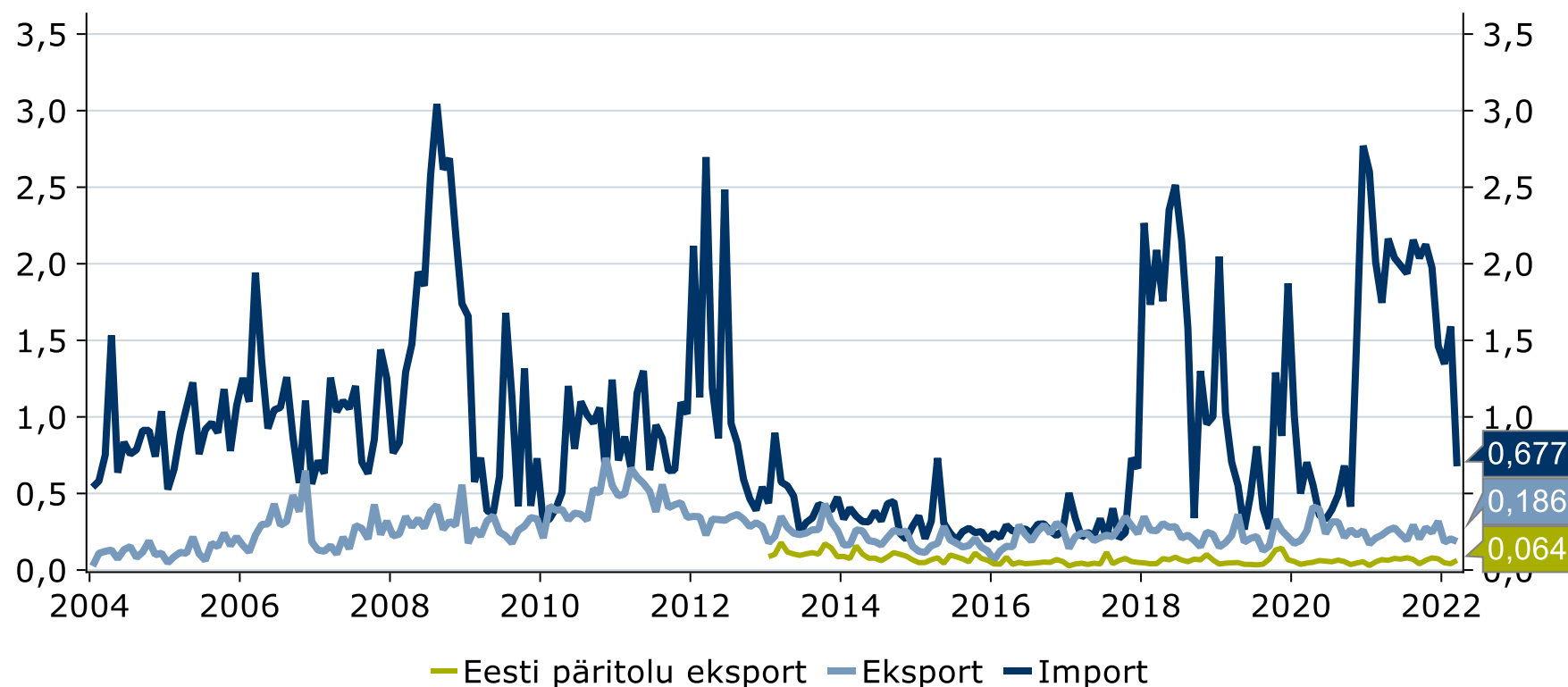
Allikas: Luminor ja Macrobond 15.06.2022

Valgevene

Pea 10 mln elanikku

- Eesti omakaupade eksport Valgevenesse ilma makromajandusliku mõjuta
- Import samuti minimaalne

Eesti väliskaubandus (kaubad), % SKTst

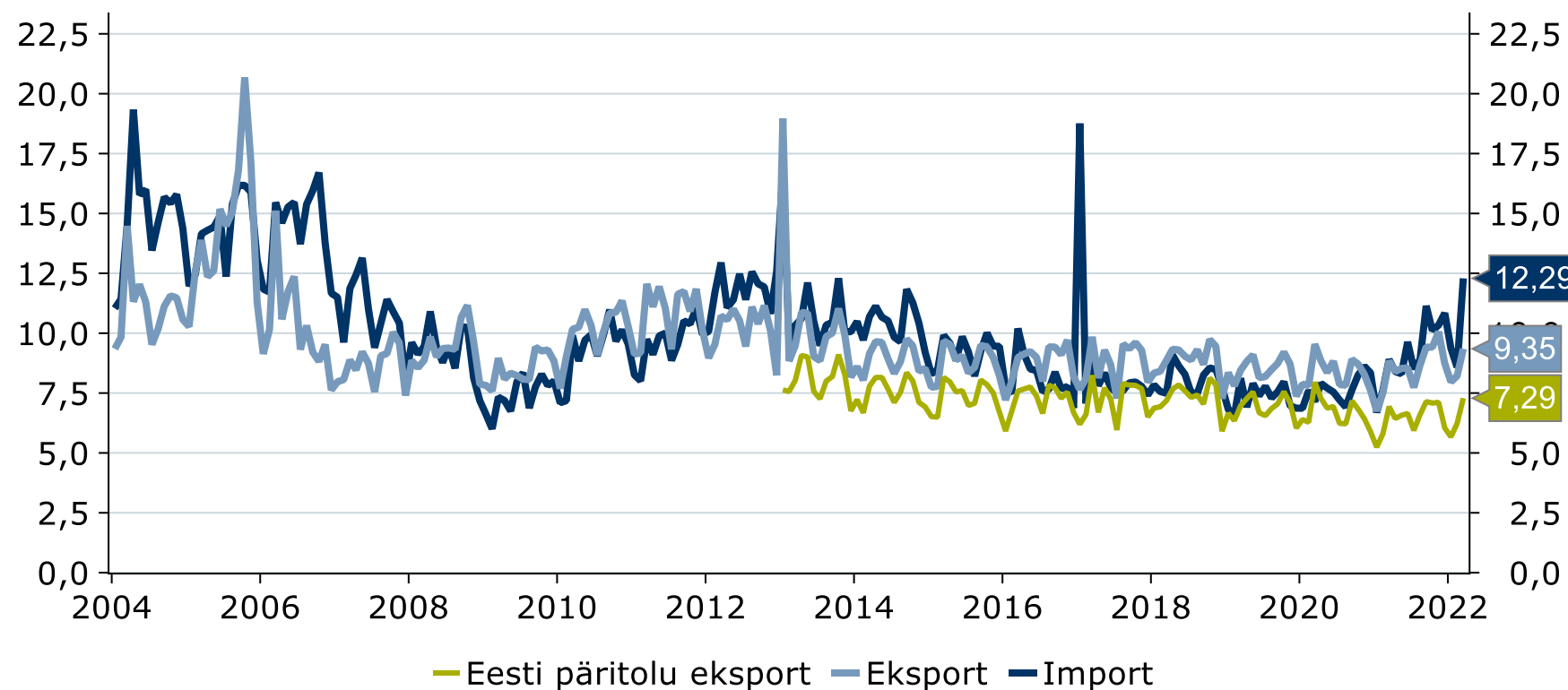
Allikas: Luminor ja Macrobond 15.06.2022

Soome

Näide tavapärasest kaubandusest

- Soomega kaubavahetus on oluline
- Peamiselt omatooted
- Import ja eksport tasakaalus

Eesti väliskaubandus (kaubad), % SKTst

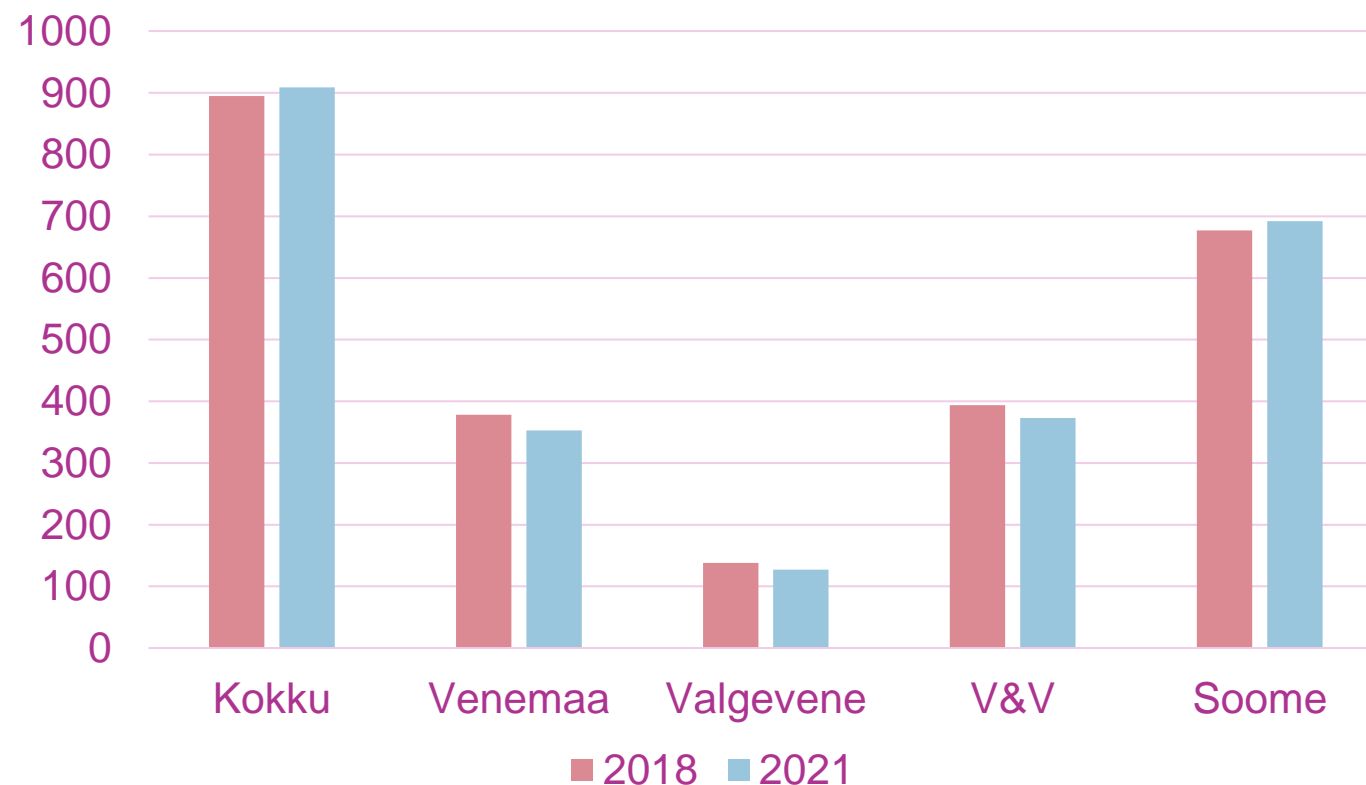
Allikas: Luminor ja Macrobond 15.06.2022

Ekspordi mitmekülgsus

Kui olulised on Venemaa ja Valgevene Eesti ekspordis?

- Eesti kaupleb väga paljudes kategooriates
- Venemaa ja Valgevene esindatud vähestest kategooriates
- Valgevene kaubandus suurel määral kattub Venemaaga

Eesti päritolu kaupade eksport, 1247 kaubagruppi (4-kohaline KN)

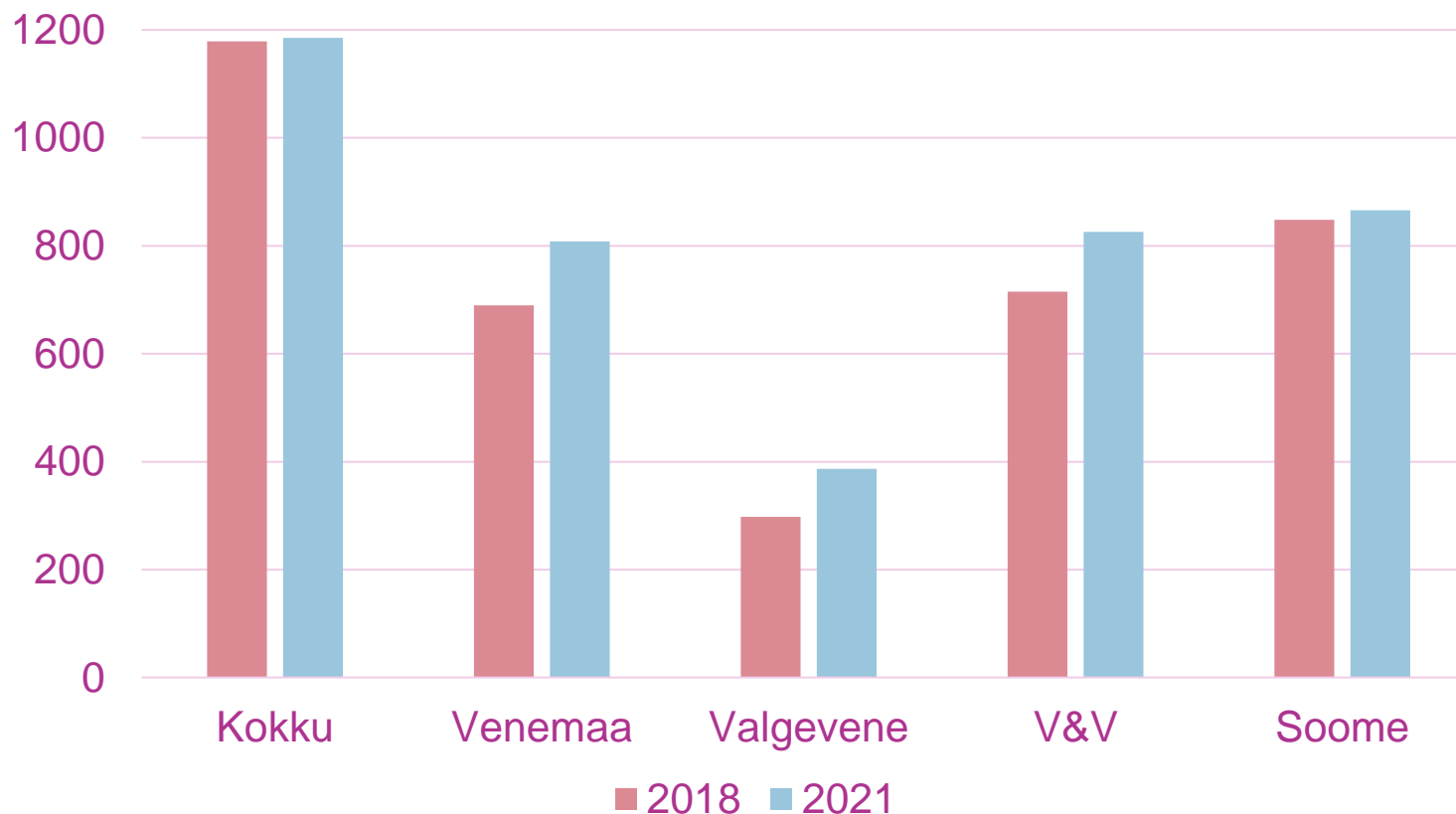

Impordi mitmekülgsus

Impordi osas on Venemaa pigem laiapõhjaline

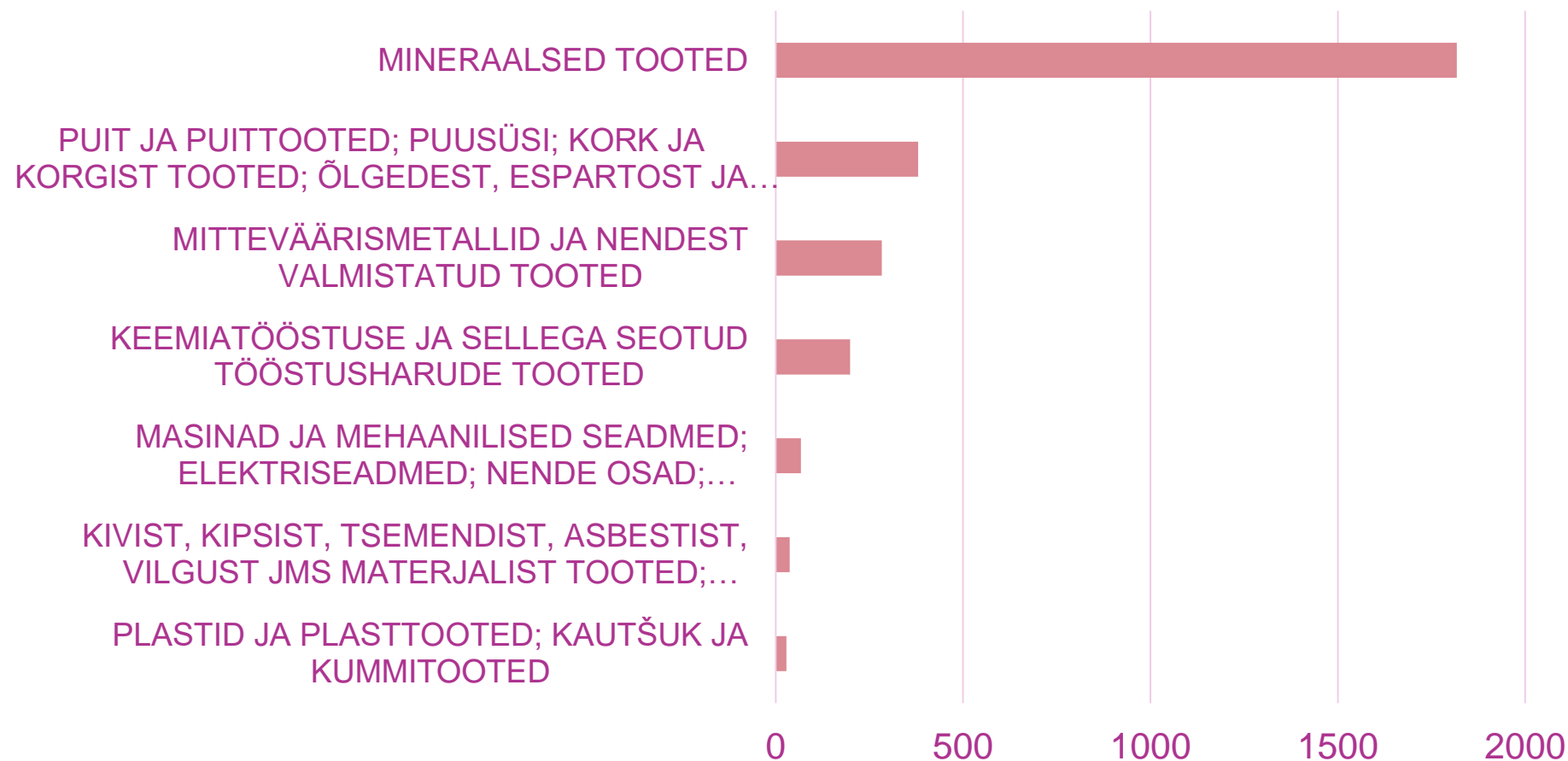
- Impordi nomenklatuur on laiem
- Venemaa ja Valgevene osatähtsus suurem
- Venemaa ja Valgevene dubleerivad gruppe

Eesti import, 1247 kaubagrupperi (4-kohaline KN)

Venemaalt ja Valgevenest imporditakse eelkõige kütuseid ja toormeid

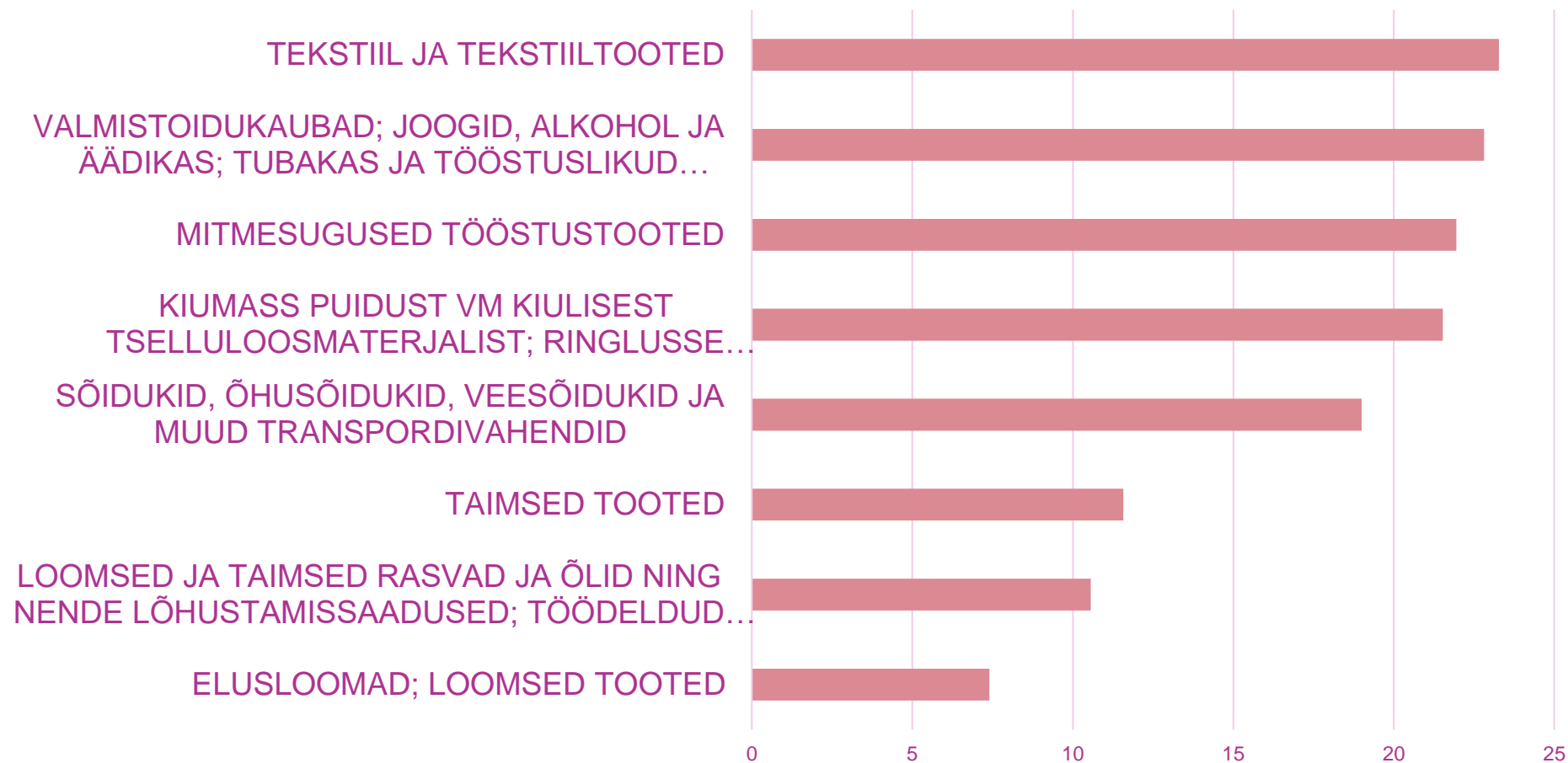
Peamised Eesti impordi kaubagrupid 2021, üle 25 mln euro (mln eurot)

Allikas: statistikaamet

Venemaalt ja Valgevenest imporditakse mõningal määral ka teisi tooteid

Eesti impordi kaubagrupid 2021, 5-25 mln eurot (mln eurot)

Allikas: statistikaamet

Osasid kaupu oleme ostnud vaid V&V

Nende mahud on peaaegu olematud

Eesti import V&V, 2021

Kaubagrupp	Import (mln eurot)
CN7503 Niklijäätmed ja -jäädid	2.9
CN8601 Raudteevedurid, mis saavad toite väliselt elektriallikalt või akudelt	1.5
CN8905 Tulelaevad, tuletõrjelaevad, bagerid, ujuvkraanad jm eriotstarbelised alused	1.3
CN8901 Reisilaevad, ekskursioonilaevad, parvlaevad, kaubalaevad, pargased jms laevad reisijate- või kaubaveoks	0.1
CN2613 Molübdeenimaagid ja -kontsentraadid	>0.1
CN5805 Gobeläänid, Flandria, Aubussoni, Beauvais' jms tüüpi käsitelgedel valmistatud seinavaibad	>0.1
CN2604 Niklimaagid ja -kontsentraadid	>0.1

Allikas: statistikaamet

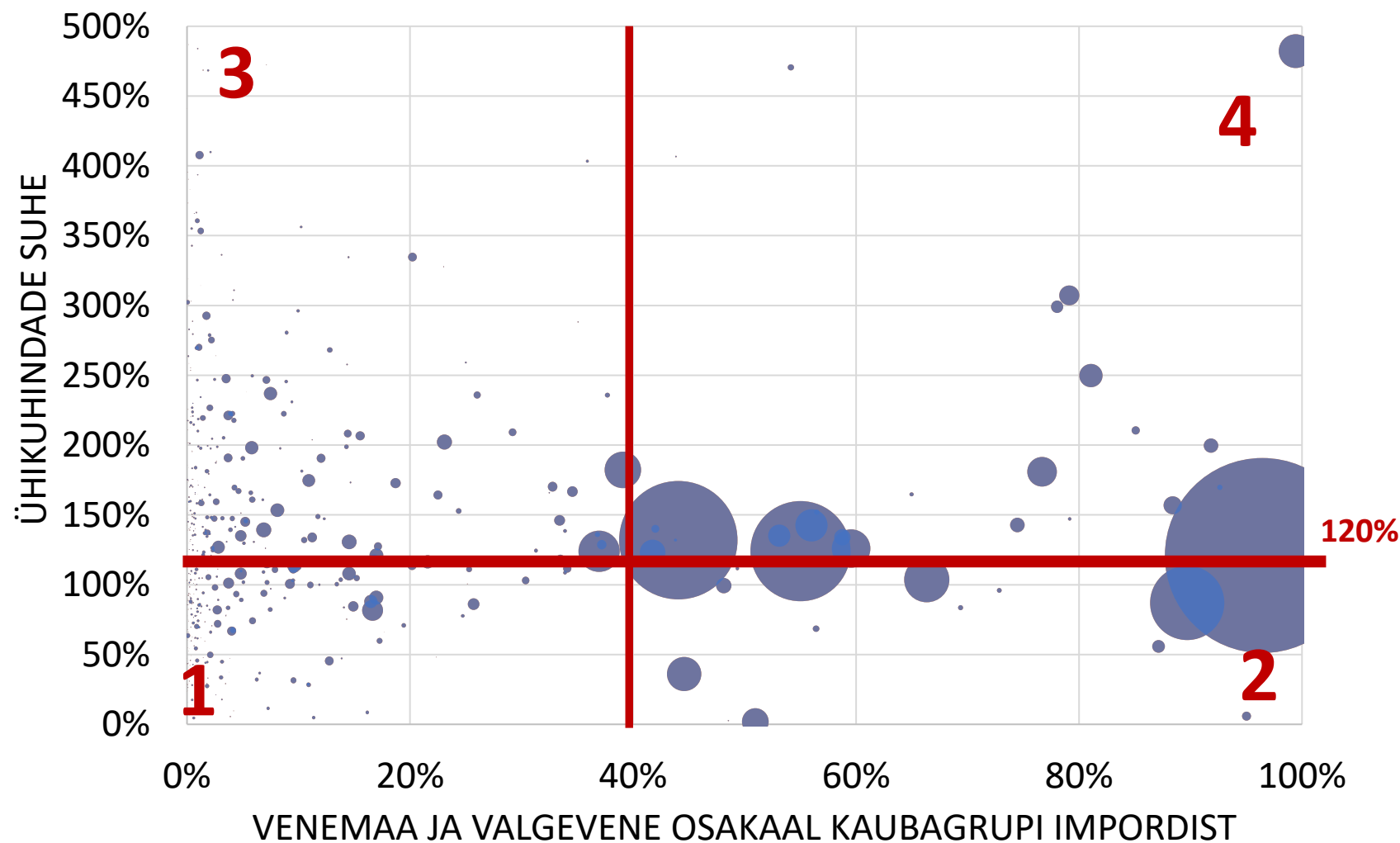
Luminor

Hinnad

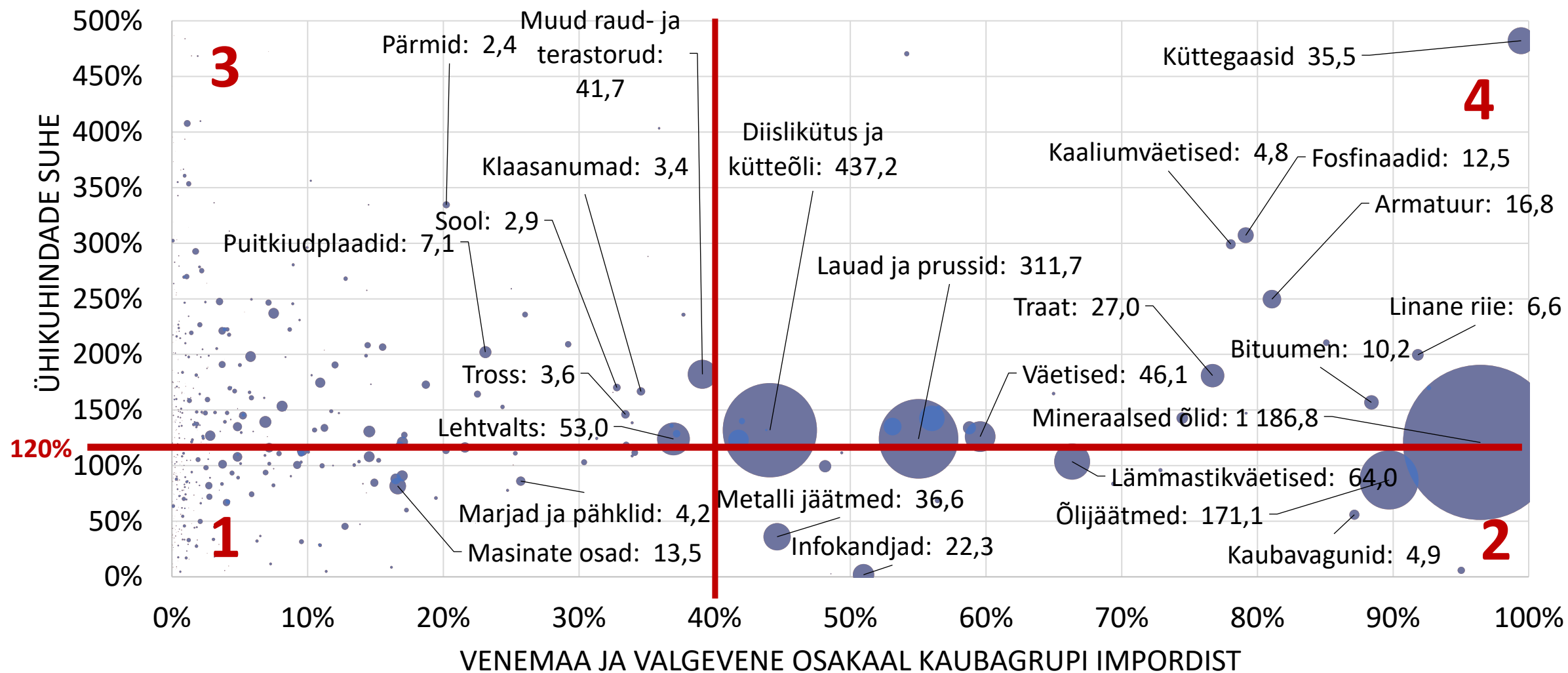
Impordi asendamise neli raskustaset

Mida impordime ja kui kallis võiks olla asendamine?

- Enamike kaubagruppide V&V impordiosakaal väike
- Teiste riikide sama kaubagrupi hinnad on kallimad ehk Venemaa on olnud odav kaubanduspartner
- Ettevõtte tasandi andmed

Millised nad siis on?

Interaktiivsed joonised

Läheme mängime veidi

Kaubagrupiti (neljakohaline KN kood)

<https://public.flourish.studio/visualisation/9817018/>

Kaubagrupiti (neljakohaline KN kood) neljas grupis

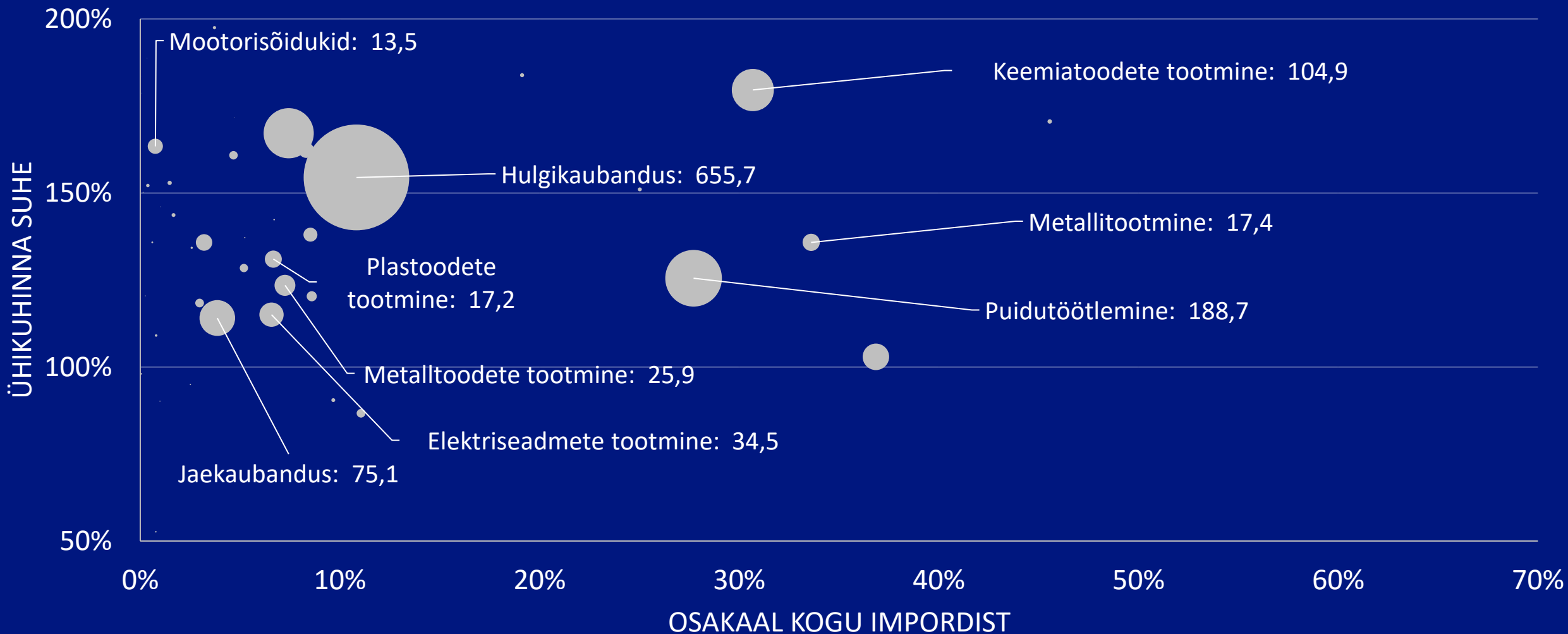
<https://public.flourish.studio/visualisation/9939122/>

Tegevusalade kaupa (kahekohaline EMTAK)

<https://public.flourish.studio/visualisation/9938332/>

Kui suur on sõltuvus tegevusalade kaupa?

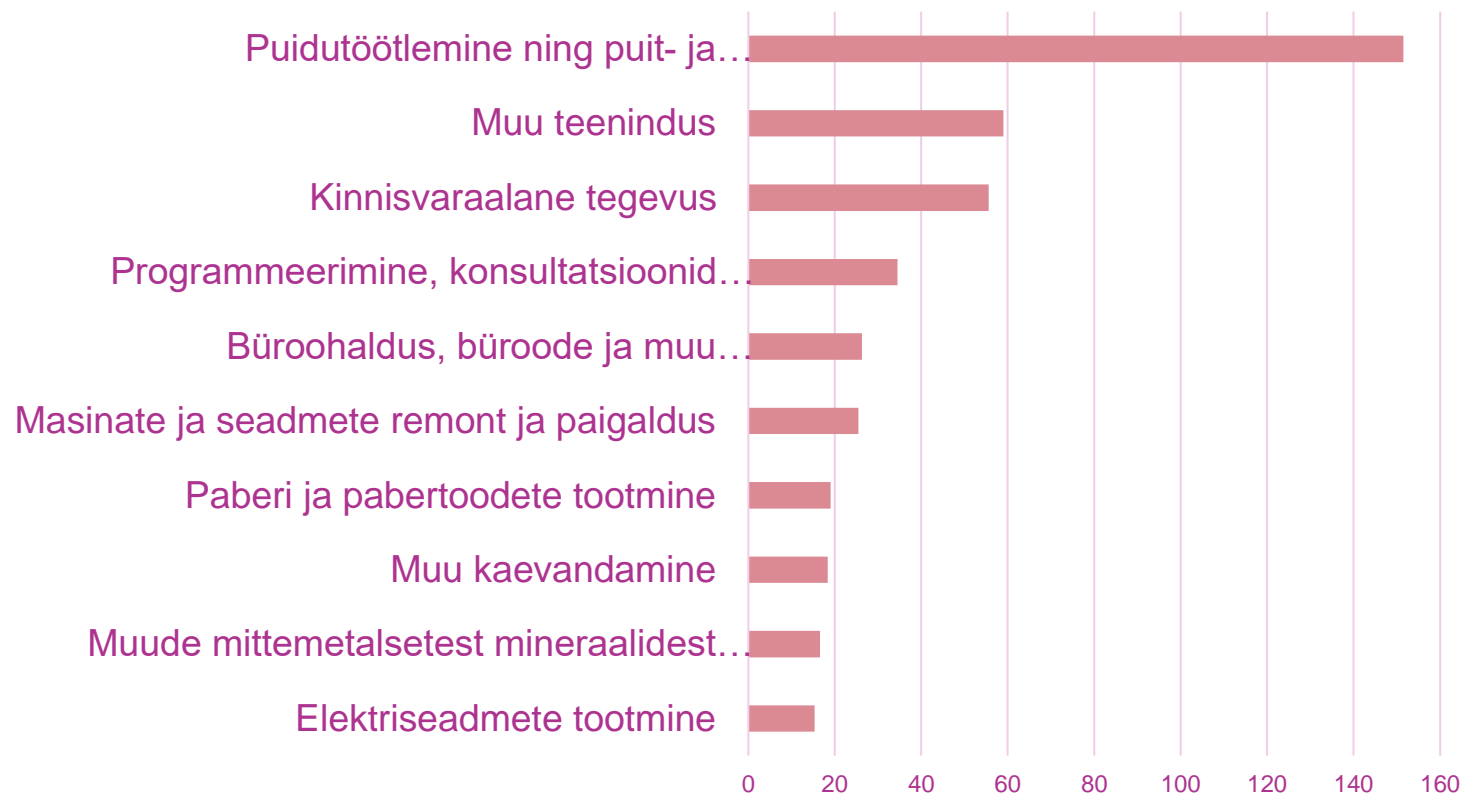
Suurim sõltuvus Venemaa ja Valgevene impordist on puidu-, metalli- ja keemiatööstusel

Majandusharud, kus hinnasurve suurim

Mõned oodatud ja mõned üllatavad tulemused

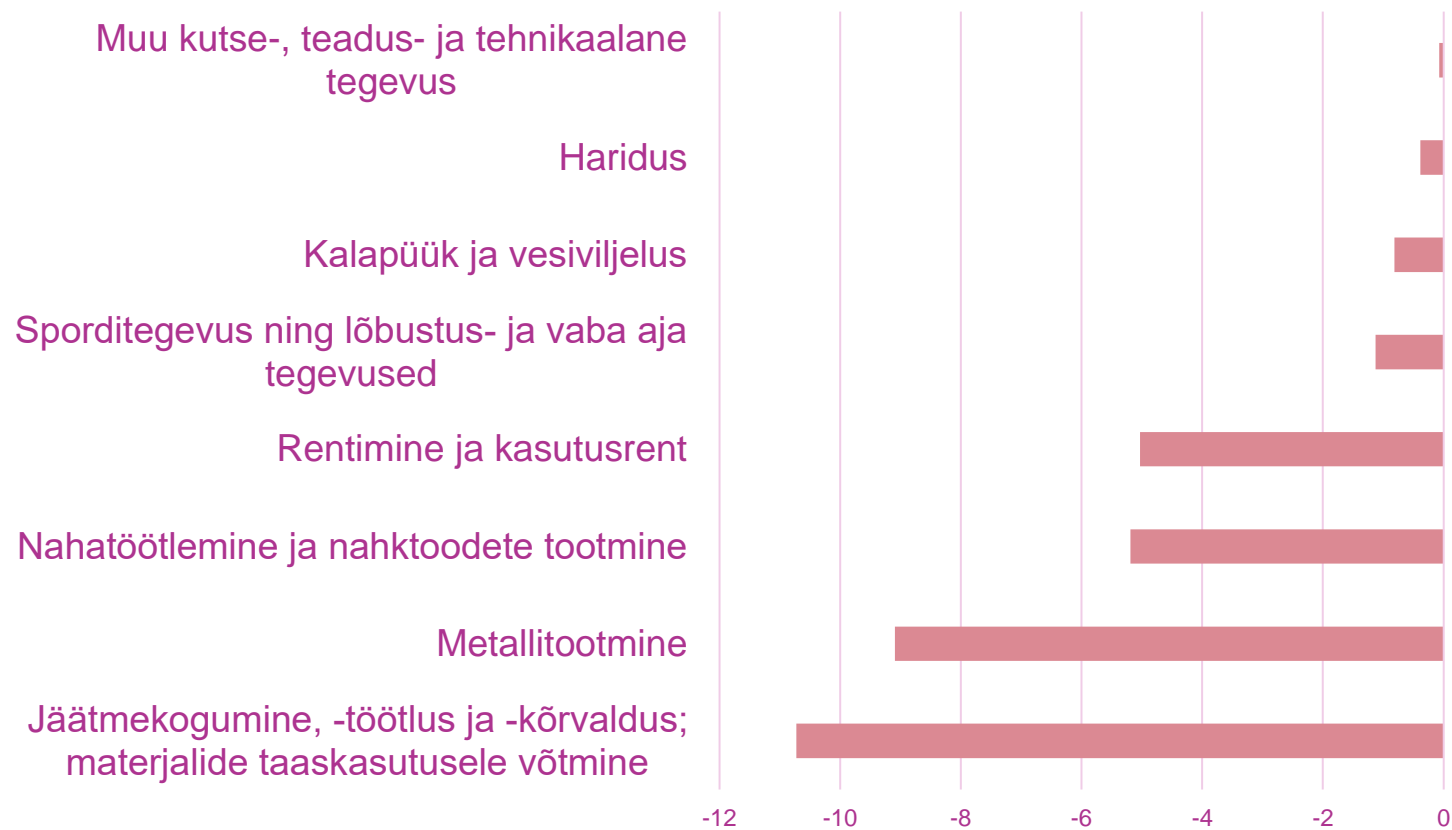
Hinnanguline mõju sektorile (suhteline skaala)

Majandusharud, kus selget hinnasurvet pole?

Kas võib olla võimalik osta odavamalt mujalt?

Hinnanguline mõju sektorile (suhteline skaala)

Mis saab edasi?

1. Väärtuspõhine kaubandus
 - ◆ Eesti tootjate valik on mitte V&V-st osta?
2. Kaup kauba vastu kaubandus
 - ◆ Kaubavahetus piiratud osas?
3. *Business as usual*
 - ◆ Äri on äri ja Eestile liiga kallis erineda teistest?

Kokkuvõte

- ◆ Import on olulisem kui eksport
 - ◆ Sanktsioonide ja vastusanktsioonide võti on oluline
- ◆ Limiteetitud kaubagruppide valik
 - ◆ Tooni annavad kütused, kuid mitte ainult
- ◆ Venemaa on olnud meile soodne impordipartner

Luminor

Aitäh!